

Badatelské archeologické výzkumy

24. 1. 2025

Do kategorie badatelských archeologických výzkumů patří všechny archeologické výzkumy, které nebyly vyvolány stavebním či jiným záměrem dle ust. § 22 odst. 2 [zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči](#), ve znění pozdějších předpisů. Dle dohod mezi Akademií věd ČR a [oprávněnými archeologickými organizacemi](#), jsou tyto organizace povinné požádat Archeologické ústavy o vyjádření k záměru provést badatelský archeologický výzkum. Archeologické ústavy pro potřeby evidence rozlišují projekty třech typů, a to *záchranné* a *badatelské projekty* a málo destruktivní *průzkumy*.

Oprávněná organizace je povinna podat žádost o vyjádření Archeologickému ústavu ke všem *badatelským projektům*, a dále k *průzkumům* dotýkajícím se památkově chráněných území a objektů (viz §21 odst. 4, zák. 20/1987). V případě výzkumu na [památkově chráněném území či objektu](#) je **povinností žadatele si zajistit stanovisko Národního památkového ústavu**, které slouží jako jeden z podkladů pro stanovisko Archeologického ústavu. Jeho případné vystavení probíhá v předstihu před podáním žádosti, podle vlastních pravidel NPÚ.

Základním předpokladem realizace badatelského výzkumu v souladu s platnými pravidly je jeho evidence v informačním systému Archeologická mapa České republiky ([AMČR](#)). Veškerá projektová dokumentace badatelského projektu (vč. samotné žádosti) musí být evidována prostřednictvím AMČR jako příloha záznamu o *projektu*. Prostřednictvím AMČR je pak v další fázi realizace plněna **povinnost oznámit Archeologickému ústavu zahájení výzkumu a podat mu zprávu o jeho výsledcích**. V případě výzkumu na památkově chráněném území či objektu plní editaci *projektu* v AMČR oprávněná archeologická organizace uvedené zákonné povinnosti **také vůči Národnímu památkovému ústavu**.

Projekt typu *průzkum* slouží primárně k evidenci samostatných nálezů z povrchových sběrů a detektorových prospekci v aplikaci [AMČR-PAS](#). **V případě, že by měl být projekt průzkumu prováděn na památkově chráněných územích a objektech, jedná se vždy o badatelský projekt, tj. vyžaduje předchozí schválení.**

V případě plně nedestruktivních výzkumů je evidence v AMČR doporučována pro odborné a archivační účely, a to buď formou *samostatné akce* nebo jiným vhodným způsobem. **Evidence je však povinná ve všech případech, kdy dochází k vyzvedávání archeologických nálezů.**

UPOZORNĚNÍ: Hlavním kritériem pro posouzení žádostí jsou potřeby ochrany a poznání archeologického dědictví ve smyslu [Maltské úmluvy](#) a památkového zákona. Další okolnosti, zejména podmínky poskytovatelů prostředků na provedení výzkumu nejsou považovány za rozhodující.

Postup před zahájením badatelského archeologického výzkumu

- 1) **Oprávněná archeologická organizace [zapíše projekt](#) příslušného typu do AMČR** a nahraje do sekce *projektová dokumentace* v detailu *projektu* příslušné přílohy. Do podnětu projektu uvádějte snadno srozumitelnou definici předmětu a zamýšlené formy výzkumu.
  - a) V případě *badatelského projektu* (rozuměj badatelský archeologický výzkum, příp. průzkum na památkově chráněném území či objektu) se jedná o [žádost o vyjádření](#) včetně vyžadovaných příloh. Oprávněná archeologická organizace následně zašle žádost příslušnému Archeologickému ústavu datovou schránkou (pro oblast Čech: **fxcng6z**; pro oblast Moravy a

Slzeska vč. Kraje Vysočina: **xnjf5zy**), kdy v žádosti bude uvedeno číslo příslušného projektu z AMČR. -> **Další postup viz bod 2) níže.**

b) V případě *průzkumu* mimo památkově chráněné území či objekt se jedná o vyplněný formulář **Projekt průzkumu**. -> **Další postup viz bod 3) níže.**

(v případě nedostatků bude oprávněná archeologická organizace požádána o nápravu)

- 2) **Archeologický ústav do 30 dnů vypracuje vyjádření k záměru *badatelského projektu***, nahraje ho do AMČR k odpovídajícímu *projektu* do sekce *projektová dokumentace*, a o této skutečnosti informuje oprávněnou archeologickou organizaci prostřednictvím datové schránky. Organizace dále postupuje v souladu s podmínkami stanovenými ve vyjádření.
- 3) **Oprávněná archeologická organizace může začít s realizací archeologického výzkumu.**
- 4) O přesném datu zahájení projektu **informuje** oprávněná organizace Archeologický ústav (a NPÚ) prostřednictvím AMČR.

Postup po ukončení badatelského archeologického výzkumu

- 1) **Oprávněná organizace oznámí** Archeologickému ústavu (a NPÚ) **ukončení výzkumu** převedením *projektu* v AMČR do stavu *ukončen v terénu*. Tímto momentem začíná běžet lhůta pro odevzdání nálezové zprávy dle příslušné dohody mezi oprávněnou archeologickou organizací a Akademií věd ČR. **Není-li lhůta pro odevzdání nálezové zprávy upravena jinak, činí 3 roky.** Nesplnění této povinnosti může v být důvodem pro vydání zamítavého stanoviska při povolování budoucích výzkumů.
- 2) Organizace **zapíše do AMČR** záznam o *archeologické akci* k příslušnému *projektu*. V případě plně nedestruktivních či velmi málo destruktivních výzkumů bez předběžné evidence ve formě *projektu* oprávněná organizace vytvoří *samostatnou akci*. Ex-post evidence omezeně destruktivních akcí je **povinná zejména v případech, kdy došlo k neplánovanému vyzvednutí archeologických nálezů.** Doporučujeme ji však provádět vždy z archivních důvodů a pro potřeby správy a ochrany archeologického dědictví.
- 3) **Oprávněná archeologická organizace vypracuje nálezovou zprávu** v souladu s **Pravidly pro podání nálezové zprávy z terénního archeologického výzkumu**, resp. její **zkrácenou verzi** v případě projektů *průzkumu*. Další informace k odevzdání nálezových zpráv naleznete **[zde](#)**.
- 4) Společně s nálezovou zprávou bude archivována také původní projektová dokumentace, a to do zvláštního dokumentu, jehož metadata budou veřejně dostupná v **[Digitálním archivu AMČR](#)**. Zpracování a uložení projektové dokumentace zabezpečí Archeologický ústav. Projektová dokumentace bude třetím osobám poskytována pouze na vyžádání v odůvodněných případech.

Dokumenty ke stažení:

[Žádost o stanovisko Archeologického ústavu AV ČR k realizaci archeologického výzkumu](#)

[Vzor projektové dokumentace pro projekty typu průzkum](#)